

VIJESTI IZ BISKUPIJA

ZAGREB

USKRSNI KONCERT U KOPRIVNICI

U prepunoj župnoj crkvi sv. Nikole u Koprivnici održan je na uskrsni ponedjeljak (1. travnja 1991) koncert duhovne glazbe.

Priredio ga je mješoviti pjevački zbor "Podravka" u Koprivnici. U prvom dijelu koncerta izvedena su glazbena djela J. Gallusa, M. Haydna, J. Arcadelta, S. Mokranjca i L. v. Beethovena bez pratnje.

Uz pratnju orgulja izvodile su se u drugom dijelu koncerta skladbe W. A. Mozarta, T. Cecchinia i G. F. Händela.

Vrijedno je pripomenuti da je to prvi koncert duhovne glazbe koju su izveli koprivnički amateri u svome gradu. Pratnja na orguljama povjerena je orguljašici župne crkve gospođi Snježani Gregur, koja je odsvirala i djelo J. S. Bacha. Program koncerta je produhovljeno vodio velečasni župnik Silvije Brezovački. Izvedbom je dirigirala Marija Jurašin.

Razdragana koprivnička publika je dugotrajnim pljeskom bogato nagradila svoje izvođače. Za kraj koncerta su pjevači zajedno s publikom iz sveg srca zapjevali *Kraljice neba raduj se*. Bio je to istinski blagdan Kristova uskrsnuća i duhovne glazbe u našoj župi.

J.

KOMORNI KONCERT U IVANCU

Na Bijelu nedjelju, 7. travnja 1991. godine u predvečerje, priređen je u župnoj crkvi sv. Marije Magdalene u Ivanču komorni koncert. Nastupio je Zagrebački kvartet i izveo skladbu Josepha Haydna *Sedam posljednjih Kristovih riječi na križu*. Kvartet je svirao u sastavu: Goran Končar i Goran Bakrač, violine, Ante Živković, viola, i Josip Stojanović, violončelo.

Koncert su u suradnji s koncertnom direkcijom iz Zagreba, zajednički organizirali Narodno sveučilište "Đuro Arnold" i Župni ured sv. Marije Magdalene iz Ivanca. To im je bila prva takva zajednička suradnja. Uvodno su o koncertu, kvartetu, skladatelju i njegovu djelu govorili ivanečki župnik vlč. Stjepan Najman i predsjednica općinskoga Fonda za kulturu Marija Vidoni.

Glazbena priredba s vrhunskim muziciranjem svjetski poznatoga ansambla bila je pravi kulturni događaj za Ivanec, koji inače nema koncertne publike, pa stotinjak nazočnih zato i nije malo. No još treba istaknuti: prostor ivanečke župne crkve vrlo je dobre akustike, što su poslije koncerta primijetili i glazbenici. Podsjećanje na to možda će utjecati na iste ili neke druge organizatore da Ivančanima omoguće i više takvih i sličnih doživljavanja glazbene umjetnosti.

Franjo HRG

KONCERT MUŠKOG KATEDRALNOG ZBORA

Muški katedralni zbor pod ravnanjem dr. Mihe Demovića i uz orguljsku pratnju prof. Anđelka Klobučara izveo je 30. travnja o.g. u zagrebačkoj katedrali koncert: "900 godina liturgijske glazbe u zagrebačkoj katedrali". Program je imao 4. tematska dijela:

- Monodijske skladbe staroga zagrebačkog obreda,
- dijafonijske skladbe staroga zagrebačkog obreda,

otpjevavši popijevku svetom Jurju koju do sada nismo čuli. Poslije mise zbor *Instituta* pod vodstvom mo. Miroslava Martinjaka i uz orguljsku pratnju prof. Hvalimire Bledšnajder izveo je slijedeći program: *Ovo je dan* M. Martinjaka, *Toccata* Aleksandra Poli (solo orgulje), *Deposuit potentes* G. P. Palestrine, *Puer natus est* (koral), *Ave Maria* W. A. Mozarta u izvedbi s. Marinele Delonga (alt) i s. Mire Majić, (sopran), studentice IV. godine Instituta: *Zdravo Djevo čista* A. Klobučara, *Toccata* Boëlmanna (solo orgulje) *Jubilate Deo* D. Bartoluccia i *Hvalite Gospodina* M. Martinjaka. Voditelj je bio tajnik *Instituta*.

Zanimljivo je bilo promatrati s koliko su pozornosti nazočni vjernici pratili koncert. Svi su ostali na svojim mjestima do zadnjega pljeska poslije bise *Ave Maria*. Voditelj je naglasio da se za vrijeme liturgije i koncerta pjevalo na tri jezika: staroslavenskom, latinskom i hrvatskom, koji su bili ili jesu u uporabi u našoj domovinskoj Crkvi. Možemo mirne duše reći: ovo je bio dan međusobnog obogaćenja. Mnoštvo pobožnih vjernika uvjerava nas da neće nestati ni vjernika ni rodoljuba na ovim prostorima. Nadamo se da su se domaći oduševili skladnim pjevanjem zbora i da su otišli kućama obogaćeni lijepim doživljajem. Gostoljubivi domaćin priredio je bogat ručak za vrijeme kojega se izmjenjivala pjesma, zdravice i šala. Zatim smo hitno krenuli "v beli Zagreb-grad". Gospodinu župniku, bogoslovima, č. sestrama i vjernicima "od sveg srca hvala".

Josip KORPAR

PRIPOMENE UZ GLAZBENI PRILOG

Kompozicija *Sacerdotes Domini* svečanog je karaktera, a posebno njen prvi dio koji se kreće u oktavama. Može se preporučiti i za osrednje zborove, jer po svom stilu nije prezahtjevna. Lagana homofonija pojačana modulacijama daju kompoziciji izražajnu snagu i zanimljivost. Posebno je zanimljiv posljednji dio kompozicije "et non pollut..." gdje treba pripaziti na dinamiku i stvoriti dojam jake. Sama orguljska pratnja neće biti problem ni za osrednjeg orguljaša.

Skladba je prikladna za izvođenje na prinošenje darova.

Višeglasna skladba *Assumpta est Maria* motetskog karaktera nastala je u mladosti kompozitora. Njezina forma je vrlo jasna.

- Ekspozicija — *Assumpta est Maria in coelum*
- Druga ideja — *Gaudent angeli, collaudantes benedicunt Dominum*.
- Treća ideja — *Alleluia* (ova ideja identična je s glavom ekspozicije samo što je u duru a ne u molu kao ekspozicija).

Orguljska pratnja uglavnom slijedi glasove pa se ne može govoriti o nekoj zasebnoj cjelini.

Skladba je izazovna i krije u sebi dramu Marijina uznesenja. Njezina klasična motetska forma zahtijeva dobar zbor s visokim sopranima naročito u *Alleluia* i bespriekorno legato pjevanje koralnog stila. Intonativno skladba ne bi trebala biti teška za izvođenje, jer prevladava dijatonika. Posebnu pozornost treba obratiti na dinamiku, tempo i kadence unutar glazbenih ideja. Treba biti oprezan kod *Alleluia* i ne započeti prebrzo da ne nastane metež i nekontrolirano ubrzavanje. *Alleluia* mora biti doduše malo življa od druge ideje *Gaudent angeli*. Zato posebice treba pripaziti kako druga ideja ne bi bila prebrza. Treba pripaziti da homofoni finale ekspozicije *Assumptus est Maria* bude malo smireniji od tempa ekspozicije, kako bi nakon toga orgulje na finalnom slogu započele u tempu ekspozicije.

Skladba je namijenjena u prvom redu blagdanu Marijina uznesenja, ali se može pjevati i na druge marijanske blagdane.

M. M.

c) vokalne skladbe a cappella i

d) vokalne skladbe uz pratnju orgulja.

U popratnom tekstu programa priredivač koncerta je priopćio kratki povijesni pregled razvitka glazbe u zagrebačkoj katedrali.

"... Glazbena umjetnost pod svodovima katedrale tijekom stoljeća bila je najdivniji ukras grada Zagreba. U početku Zagrepčani su se služili *rimskim obredom*. Biskup Duh donio je sa sobom liturgijske knjige po kojima se obavljao *Zagrebački crkveni obred* koji je dokinut tek 1788. godine. Za potrebe vlastitog obreda nastao je i prikladni način pjevanja koji ni do danas nije u potpunosti proučen, ali po onomu o čemu se na temelju današnjih saznanja da zaključiti, bilo je to pjevanje izraslo na temeljima gregorijanskog korala čiji su literarni tekstovi proširivani pjesničkim tvorevinama (tropima), a melodije su dorađivane, proširivane i ukrašavane melizmama, posebno iubilusima (primjerice: skladbe *Ave spes nostra* i *Regina coeli* — dijelovi pod a). Uz monodijsku glazbu, pjevačka tradicija gajila je pjevanje u prvotnom jednostavnom višeglasju (dio pod b). Nakon dokinuća zagrebačkog obreda prerađuju se skladbe klasične vokalne polifonije i stvaraju nove u stilskom obilježju vremena u kojem su živjeli pojedini autori (dijelovi c i d)".

Sav prihod od ulaznica bio je namijenjen za popravak katedrale, pa je začuđujuće da se odazvalo malo slušatelja. Možda je ipak koncert prekasno oglašen. Nadamo se da ćemo izvedene skladbe imati prigode slušati u kojem drugom prostoru.

Josip KORPAR

U PREGRADI OBNOVLJENE BIVŠE KATEDRALNE ORGULJE

Veoma vrijedne orgulje u pregradskoj župnoj crkvi obnovljene su posebnom zaslugom župnika mons. Branka Ivanjka i Hrvatske bratske zajednice iz SAD. Službeno su predane na upotrebu 7. travnja 1991. godine svečanom misom i blagoslovom zagrebačkog pomoćnog biskupa dr. Đure Kokše, te popodnevnom koncertom (prof. Hvalimira Bledšnjader — orgulje; Jasenka Galin-Perinić — sopran; Mira Mraczek — sopran; pregradski mješoviti pjevački zbor) i govorom predsjednika Odbora za obrazovanje, znanost i kulturu Sabora Republike Hrvatske, akademika g. Nedjeljka Mihanovića.

Ove pregradske orgulje, koje imaju 40 registara, izradio je mađarski majstor-orguljar Franjo Focht iz Pečuha 1835. godine prema narudžbi zagrebačkog nadbiskupa Aleksandra Alagovića za zagrebačku katedralu, a pregradska župa ih je kupila od zagrebačke katedrale 1854. godine. Prof. Ladislav Šaban je 1974. godine pri pregledu ovih orgulja zapisao, između ostalog, i ovo: "Nekada prvo djelo te veličine u povijesti Hrvatske... danas je gotovo posve izvan upotrebe: od 40 registara upotrebljava se samo 5 do 6 registara, ostalo se ne javlja. Orgulje su teško zapuštene i treba temeljitog uređivanja kao i nadomjestaja drvenih svirala koje su sve teško crvotočne..." (*Glas Koncila*, 21. travnja 1991.).

Radove na obnovi orgulja obavila je austrijska orguljska firma "Orgelbau Ottisch".

T.

INFORMACIJE O ŽUPNIM ORGULJAMA — KUTINA, CRKVA MARIJE SNIJEŽNE

Stare orgulje u kutinskoj crkvi postojale su već u osamnaestom stoljeću. Datum nam nije poznat, jer nije nigdje upisan. Godine 1800. prema župskoj knjizi računa već se popravljaju kao ruinirane. Znači da su nove orgulje bile postavljene nakon posvete crkve 1777. godine. O njima nemamo nikakve određene podatke ni u župskoj spomenici, a ta se službeno u kutinskoj župi vodi od godine 1843. Možemo reći da su stare oko

dvijesto godina i graditelj nam je nepoznat. Godine 1810. opet ih popravljaju talijanski majstor Moscatelli Cajatanus (Moskateli Kajatanus). On ih nadograđuje, te su imale petnaest registara s dva manuala i pedalom, sistem mehanički. Godine 1947. su ponovno osposobljene, popravljene, ali reducirane, jedan manual i pedal. Te radove izveo je Milan Majdak iz Vrapča. Opet su djelomično popravljene prigodom proslave dvjestote obljetnice crkve. Popravke je izveo prečasnij Alojzije Čunčić, prebendar prvostolnog kaptola u Zagrebu s gospodinom Filipom Antolićem, graditeljem orgulja. Od spomenutog djelomičnog zahvata na orguljama do danas orgulje su opet bile u gotovo neupotrebljivom stanju. Bili smo prisiljeni cijelovito obnoviti orgulje, promijenivši gotovo sve osim kućišta da sačuvamo njihov barokni stil. I to kućište je nanovo popravljeno oličeno i pozlaćeno. Orgulje su stavljene u prvobitno stanje. Išlo se za tim da se sačuvaju arhitektonski, zvukovno i tehnički u originalnom baroknom stilu iz sredine 18. stoljeća.

Ponovno je ugrađen drugi manual koji nije funkcionirao punih 60 godina. Novi sviraonik sa dva manuala po 54 tipke i pedal 27. Sve svirale su intonirane prema baroknom zvukovnom principu.

Dispozicija orgulja ovako izgleda:

Prvi manual:	Coppel 8'	Drugi manual:	Principal 4'
	Flauta 4'		Flauta 8'
	Mixtur 3 fach 1'		Quinte 1 1/3
	Principal 4'		Oktav 1'
	Gedäckt 8'		Kvintica 2/3
	Quinte 1 1/3		Piccolo 1/2
	Oktav 2'		
Pedal	Subbas 16'		
	Octavbas 8'		

Pri restauriranju otklonjen je stari mijeh i stavljen novi motor. Manubriji su (na povlake) smješteni s lijeve i desne strane manuala, ukupno 14 registara.

Radove je na orguljama obavio graditelj orgulja g. Filip Antolić sa svojom kćerkom Ružicom.

Ove orgulje nisu samo ukras našoj lijepoj baroknoj crkvi, već su veliko obogaćenje svojom sakralnom namjenom i kao doprinos općoj glazbenoj kulturi našeg grada.

Željko SLONJŠAK

PREGLED GLAZBENIH REPRODUKTIVNIH ZBIVANJA U BAZILICI SRCA ISUSOVA U ZAGREBU TIJEKOM GODINA 1989. I 1990.

6. siječnja 1989. Božićni koncert održao je zbor "Collegium pro musica sacra" pod dirigentskim vodstvom prof. Imakulate Malinke. Na programu su izvedena djela: G. F. Telemann (Sonata za flautu, obou d'amore i orgulje), F. Pintarić (Fantazija za flautu i orgulje) te zbir hrvatskih božićnih pjesama: *Dete mило, Prva je vura, Zdrav kralj mladi, Pastorala* (I. Zajca), *Spavaj mali Božiću, Spavaj Sinko, Poslušajte svi sada, Ovoga vremena, Rodio se Bog i čovjek, Veseli se Majko Božja*. Solisti: Cecilija Pleša — mezzosopran, Želimir Puškarić — tenor, Matuša Rajčić — bas, Tinka Muradori — flauta, Georg Draušnik — oboa i Mario Penzar — orgulje.

27. travnja 1989. Održan je cjelovečernji koncert međunarodno renomiranog američkog zbora "Gloriae Dei Cantores". Dirigenti: prof. Elizabeth C. Patterson i dr. George Guest, profesor na čuvenim engleskim univerzitetima: Royal Academy of Music (London) i St. John's College (Cambridge). Zbor je muzicirao sakralna djela pretežitom korizmenoga duhovnog usmjerenja. Na programu su izvedena djela: *Salvator mundi*